

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนา (descriptive study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงทั้งเพศชายและเพศหญิง อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง เมษายน 2545 จำนวน 131 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) ตามคุณสมบัติดังนี้

1. ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าเป็นโรคความดันโลหิตสูง
2. มารับการรักษาที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ เป็นเวลาไม่ต่ำกว่า 6 เดือน
3. สามารถติดต่อสื่อสาร และอ่านออกเขียนได้
4. ยินดีให้ความร่วมมือในการศึกษา

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ ศาสนา ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน การรับรู้ภาวะสุขภาพของตนเอง ระดับความดันโลหิต ระยะเวลาที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง แหล่งที่ได้รับคำแนะนำ เรื่องที่ได้รับคำแนะนำ และความสามารถในการควบคุมความดันโลหิตสูง

2. แบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเอง เพื่อควบคุมโรคความดันโลหิตสูง ซึ่งผู้ศึกษาได้ดัดแปลงแบบสอบถามของอรพินท์ ภายโรจน์ (2542) โดยอาศัยกรอบคิดของแบนดูรา (Bandura, 1986) และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 29 ข้อ

ประกอบด้วย การรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองด้านการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ด้านการจัดการกับความเครียด ด้านการรับประทานยา ด้านการตรวจตามนัด ด้านการควบคุมปัจจัยเสี่ยง

ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ได้แก่

ระดับคะแนน 5 หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติได้มากที่สุด คือปฏิบัติทุกวันใน 1 สัปดาห์

ระดับคะแนน 4 หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติได้มาก คือ ปฏิบัติ 5-6 วันใน 1 สัปดาห์

ระดับคะแนน 3 หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติได้ปานกลาง คือ ปฏิบัติ 3-4 วันใน 1 สัปดาห์

ระดับคะแนน 2 หมายถึง ผู้ตอบมีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติได้น้อย คือ ปฏิบัติ 1-2 วันใน 1 สัปดาห์

ระดับคะแนน 1 หมายถึง ผู้ตอบไม่มีความมั่นใจว่าสามารถปฏิบัติได้ คือ ไม่ปฏิบัติเลยใน 1 สัปดาห์

เกณฑ์ของคะแนนรายข้อและโดยรวม กำหนดจุดกึ่งกลางของคะแนน 5 ระดับของแบบสอบถาม ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 1.00 – 1.49 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองในระดับต่ำ

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 1.50 – 2.49 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองในระดับค่อนข้างต่ำ

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 2.50 – 3.49 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 3.50 – 4.49 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองในระดับค่อนข้างสูง

คะแนนเฉลี่ยในช่วง 4.50 – 5.00 คะแนน หมายถึง มีการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองในระดับสูง

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (content validity) ผู้ศึกษาได้ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญทางอายุรศาสตร์ 1 ท่าน ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านโภชนาศาสตร์ 1 ท่าน พยาบาลวิชาชีพ 1 ท่าน ตรวจสอบโดยตรวจสอบความชัดเจน ความถูกต้องของภาษา และความตรงของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำมาใช้จริง

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองไปทดลองใช้กับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ที่มารับการรักษาแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลแมคคอร์มิค 10 ราย แล้วคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองเท่ากับ .78

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การตัดสินใจในการให้ความร่วมมือครั้งนี้เป็นสิทธิของกลุ่มตัวอย่าง การตอบรับหรือปฏิเสธในการตอบแบบสอบถามจะไม่มีผลต่อการรักษาพยาบาลที่ได้รับ และคำตอบที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะถือเป็นความลับและนำมาใช้เฉพาะการศึกษาครั้งนี้เท่านั้น ในระหว่างการศึกษหากกลุ่มตัวอย่างไม่พอใจ หรือไม่ต้องการที่จะให้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างสามารถยกเลิกได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจากบัณฑิตศึกษาสถาน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
2. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงในโรงพยาบาลสันทราย อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่
3. ประสานงานกับผู้ช่วยในการเก็บข้อมูล โดยอธิบายถึงการใช้แบบสอบถาม
4. รวบรวมแบบสอบถามให้ครบถ้วนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล นำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษานำข้อมูลไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ (Statistical Package for the Social Science)

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถในการดูแลตนเองของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University